

СТРАЖА

БЕОГРАД, ЧЕТВРТАК 24. ЈУЛА 1914 ГОД.

Лондон 23. јула.
Енглеска влада изјавила је свој готовност да подпомогне не само флотом, већ и сувоземном војском, своје савезнице: Француска и Русија. Она ће спремити једну армију, под командом генерала Френча и искрцати је на француско зимљиште. Армија ће износити 150000 до 200000 војника.

Цетиње, 23. јули
Црногорска влада предала је аустро-угарској влади ноту којом јој доставља, да прекида неутралност и да се ставља на страну Србије. Истом нотом извештава, да је мобилисала сву своју војску и да прелази границу.

Париз, 23. јула
Немачка је поставила Белгији ултиматум, у коме је захтевала брз одговор на питање: Да ли ће Белгија стати уз Француску или уз Немачку? Белгиска је влада одговорила, да ће Белгија помагати Француску. Војска, коју Белгија може оставити против Немачке, износи 300.000 војника.

Лондон 22 јула

Немачка је објавила рат Енглеској.

Петроград, 22. јула
Прокламација Његовог Височанства Престолонаследника Александра и целокупно држање Србије произвели су најповољнији утисак на руску владу и јавно мишљење, Ноћас су биле огромне манифестације пред српским посланством. Председник Государствене Думе држао је патриотски говор.

Јутрос је објављен званични комунике, у коме је изложен досадашњи ток догађаја и јасно утврђена одговорност Аустрије и Немачке за Европски рат. Данас по подне у 3 сата било је у Зимском Дворцу молепствије за победр руског оружја.

Војна власт забранила је излажење Миљукровљевог листа „Ријеч“. Остала је штампа једнодушна и достојанствено спокојна.

Петроград, 21 јула.

У последње време Немачка и Аустрија покушавају свим средствима да задобију европско јавно мишљење, представљајући догађаје у потпуно лажној светлости. Тако, бечки кабинет покушава да створи утисак као да је Аустрија изразила своју готовост не само да поштује интегритет Србије, него и њена суверена права. Колико слично тврђење не одговара истини, види се из тога, што је Аустрија одбила да из својих захтева, која је упутила Србији, изостави она који уништавају њену независност.

Петроград, 21 јула.

У Зимском Дворцу одслужене је свечано молепствије у присуству целе царске породице, француског и нашег посланства, руске владе, оних великодостојника и официра петроградског гарнизона. Главо командујући, велики кнез Николај Николајевић загрлио се и пољубио француског амбасадора. Громки узвици бурног одушевљења проламали су се кроз цео двор: Безбројне масе народне пред двором клицале су цару.

Петроград, 20. јула

Због овдашње ситуације царским указом наређено је да се сазову у изванредан сазив: Государствена Дума и државни савет. Указом се наређује, да оба тела отпочну рад 26. јула.

Зворник је наш

Вест о заузећу Зворника потврђује се!

Последњи извештај гласи да су наше трупе заузеле Зворник и на њему истакле српску тробојку!

Зворник је једно од најважнијих места са војничког гледишта у Босни и Херцеговини.

Наш у подруму

Допис од нашег гл. сарадника

Датум... (кад стигне)

Драги г. Директоре!

После мојих толиких обичних рукописа, ево да вам се јавим једном необичним, и сувише необичним. Један мој колега до пре неколико дана писао је дописе из шупе, а ја вам ево пишем дописе из подрума. Необично али истинито.

После сасвим обичних дана, са малим променама а великим знојењем, дошли су дани необични, сасвим необични. И тако вам ја, једног необичног дана, необично дођем у један необичан подрум. Велим необичан. Ви се чудате? Али само мало стрпљења.

У пола ноћу дигла ме моја газдарица из постеље, и отела ми јастук, који сам у сну гужвао и грлио сањајући моју драгу! После гурњаве и ломњаве преко неких старовремских басмака најзад сам се нашао у некој засведеној рупчави, окруженој са четири зида. Овде је већ увелико владао живот. Гола — боса деца, раздрљене и разбарушене жене, у полак обучене девојке, удовице и распуштенице све је то већ било у рупчаги. Од одраслих мушкараца једини сам ја. И можете ме онда замислити. Био сам збуњен, и нисам знао шта да радим, куда да се окренем. Од стида (такав сам вам ја од рођења) сео сам на једну греду. Турео сам руке у џепове, и док сам ногама млатарао лево десно, дотле сам прстима гужвао неколико мрвица хлеба, које ми се у џепу беху затекле.

Дуго сам тако гужвао мрвице и млатарао ногама. А ко зна докле би то и даље радио, да случајно до мене није села госпа Јуца. Ја сам горео, док су се њена лепа бела недра надимала као ковачки мехови, ја је испод трепавица погледах. Дивна је, рајски је дивна. Мека, свиласта коса спустила јој се низ леђа; врат (ах тај врат) бео као у лабуда, а на њему усађена дивна главица, коју красе два ватрена ока, густе обрве, леп носић, румене као јагода усне испод којих провирују два реда зуба, белих као бисер.

Пошто се је онако фамилијарно протрела, истурајући од себе ручице и две дражесне ножице она ме ђаволасто погледа и рече: Да ли се плашите?

Ја је погледах и још се више збуних. Са њених облица и белих рамена спаде марама и пред мојим се очима указаше њене још свеже и младалачке груди. Осетио сам како ме је почео обузимати неки пламен.

— Па, ја се не плашим. Само страхујем за ваш живот! промуцао сам, тек колико нешто да рекнем.

— Због мене страхујете? А због чега! —

— Па онако, не знам ни сам! —

У том издалека загрмеше топови и преко нашег подрума просвира неколико шрапнела!

Госпа Јуца врисну и задрхта као млада стабљика!

Господине Директоре.

Ви знате најбоље колико сам ја коректан, Ви најбоље знате моје васпитање и домаће и друштвено. Али у том тренут-

ку изгубио сам главу.

Руке ми се саме раширише (као да хоћу да раскинем ропске ланце) и ја не знам како, тек се нас двоје нађосмо у загрљају. Тако смо се држали, све док је трајала пуцњава. Но на моју несрећу она је врло брзо престала и ми се откачисмо једно од другог.

Господине Директоре!

Од тада се у моме животу десио неки непознати ми преокрет, као да ми је ушприцао, сачувај боже, какав серум! Од тога часа моје срце је почело да куца у двоје, или боље речено за двоје: за мене и госпа Јуцу. На г. Тому, њеног мужа, који се у овај налази у Раљи и не мисли.

Пошто је изјавила да веома немирно спава и да ноћу бунца и да се трза од страха, то сам ја на себе узео улогу њенога анђела заштитника.

Г. Директоре, већ је друга ноћ како бдим над њом па ипак не осећим никакав умор. Она, г-ђа Јуца често се буди, говори неке неразумљиве речи, шири руке, ногама се бацака, као какво невишце. Али ту сам ја. Одмах је покривам, руке јој склапам и крстим је. Моја газдарица и остали свет из подрума, такође се крсти, само они од чуда и покора, како ми газдарица вели.

Али ја на све то не обраћам пажњу. Ја сам се, шта више, код ње преселио. Несталоми је само новаца. Зато будите љубазни па ми мало аконта пошљите.

У другом допису послаћу вам интересантан разговор који се водио између госпа Милеве и Миле Распуштенице.

А дотле, очекујући аконта
остајем ваш
Шаца.

Бомбардовање Београда

— Досад оштећене куће у Београду. — (2)

Јавио сам вам се из кварта саваамалског, а сада ево шпартам улицама кварта варошког.

Прекјуче сам вам био добре среће, а данас, да вас Бог сачува.

Чим сам пошао из редакције отпочели су да пуцају швапски сулудари. Рекао бих као да је Шваба знао, да сам пошао у експедицију, да се дивим његовој „уметничкој творевини“, па, ко вели: чекај да га спречим у томе, јер већ 8 дана узастопце пуца и без икаквог успеха! Хоће човек да ми се смеје!

Па Бога ми, и јесте смешно. Осам дана грувају, па једва да су 20 кућа оштетили.

Али верујте ми, грување швапских сулудара ни најмање ме није узнемирило у мојој експедицији, већ ми је њихово шиштање над главом служило у месту музике.

Кварт варошки највише је оштећен. Ту вам је „Грчка краљица“, па кућа у којој је Окановића дрогерија. Па преко пута, кућа у којој је радња Бенциона Були. Па ни наша „слазна“ општина није остала поштеђена. И њој су швапске гранате дошле у посету. Баш када сам био пред Општином трије ми један мој познаник и рече:

— Штета што у Општини није било кога од одборника.

— Е да нису они први побегли на

челу са својим председником! — добаци један пролазник.

Ја и мој познаник насмејасмо се куражи наше општинске власти, па се растадосмо, а ја продужих ка Калимегдану. И ту сам вам се уверио, да су ови аустријанци „силве и шанције“, кад су чак и свој конзулат засипали шрапнелима.

Ова топовска катонада баш не престаје, за то сам приморан да ову моју шетњу скратим. Још да вам кажем на брзу руку које сам оштећене куће видео. Ту вам је кућа Милана А. Павловића у Рајићевој улици; Управа Моиспола; „Француско-Српска Банка; кућа г. Авакумовића; Енглеско посланство и Универзитет.

— Бомбардовање дунавског краја —

Како изгледа, прекјуче су Швабе добиле нову партију муниције. Зато су цео дан и грували њихови сулудари. Ко веле људи: дед' да пробамо ту нову муницију.

До овог часа још се тачно незна које су куће све оштећене, и имали и колико жртава.

У колико смо могли сазнати, ове су куће оштећене: Раднички станова, на којима су разлупани више од 20 прозора, сем тога је и зграда мало оштећена. Штета се цени на 800 дина.

Оштећене су и две куће преко од рад. станова. Штета 3000 дина.

И у Милетиној улици пала је једна граната. Разлупани су само прозори на околним зградама.

У Будимској улици, број 17, ударила је граната са залеђа, пробила зид и упала у собу рез. кап. Живковића, у којој је начинила прави пустош. Шуета се цени на 2000 дина. У соби није било никог. Госпођа је код родоине у унутрашњости а г. Живковић, на војној дужности. Они и не сањају какав их пустош чека код куће.

У кући В. Јанковића столара, Милетина ул. бр. 49; пала је такође једна граната, и однела цео кров, са куће из дворишта. Цео собни намештај разлупан је. Штета је око 5000 дина.

У дрвару Марка Ракића, Дринчићева ул.; пала је једна граната и убила једног коња. Друге штете није било.

П. Г.

НАШЕ ЖЕНЕ

Телефонскиње — јунакиње наших дана

Немојте мислити, да се ово тиче свих београдских жена. Не, оне су са своје „куражности“ познате целом Београду. Шта више о њиховој „храбрости“ спевана је и песма, која почиње овако:

— „Чим топови, дум, дум;

Беже жене у подрум!“

Овај се напис тиче наших, београдских — телефонскиња.

И заиста оне су се, у овом аустро-српском рату показале, најхрабрије. Њима није сметало грување топова, да своју дужност, ревносно врше. Оне су се, вршећи своју дужност, излагале опасности, да им сваког тренутка дође у посету која граната. И зато ако је ко и заслужио одликовање то су га заслужиле оне. Али не у празним похвалницама и плехчићима већ у повишицама!

П. Г.